

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozta szűgletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. belyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel, Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy 1ven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
kilencz óra 9 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

Budapest, márt. 24.

r. A bankügy kérdésének megoldása, ha a jelek nem esznek, nem reményelt kedvező helyzetbe kezd jutni. Egy egész nemzet áll pártkülönbség nélkül a kormány mögött, az ország hitelének fenntartása s biztosítása érdekében, s a felzudult közvélemény kér elégtételt azon ellenséges irányzatú eljárásért, melyet Magyarország iránt az osztrák pénzügyminiszter és a bécsi bank tanúsított.

A leszámítoló bank kezdetleges tervének meghiusult, illetőleg azon mód, a melyen e meghiusulás az osztrák pénzügyminiszter preszója folytán történt, megteremtették a lehetőséget arra, hogy Magyarország saját maga szerezzék meg hitelének és kereskedelmének életadó factorát. Az úgy azon a ponton áll, hol Magyarország egy csapással megszerezheti a helyzet feletti korlátlan uralmat melytől a bankügy kérdésében oly elérhetlenül messze volt mind ez ideig. A közvélemény erőlyes cselekvést és bátor elhatározást vár kormányától és képviselétől s szívesen fog áldozni tehetségén túl is, ha kell, hogy érvényt szerezzen akaratának.

A helyzet kulcsa ma Magyarországnak van; s attól függ minden, vajjon van-e a kormányban elég erkölcsi bátorság s a nemzet képviselében kellő mérséklet és nyugodtság, melylyel egyedül biztosítható a jelenlegi viszonyok közt elérhetővé vált cél.

Tulhajtással, nagy pipájú és kevés dohány handabandával, időelőtti szenvedélyeskedéssel kockáztathatunk mindent, mert kockáztatjuk magunk iránt a bizalmat másokba, s megrendítjük a hitet az iránt, hogy mérséklettel nyugalommal és megfontolással tudunk eljárni akkor is, midőn elleneseink akaratát ellenére, de az ő oktanul tulhajtásai folytán mi lettünk a helyzet váratlan urai.

E szempontból kerekén kimondjuk, nagyon rosszul hatott reánk Tisza mai interpellációja, melyet szívünkben üdvözlöttünk volna, ha elmarad belőle néhány nem férfias s nem egy erejének teljes tudatában levő pártvezérhez illő fenyegetés, mert talán sehol sem igazolva magát annyira a francia közmondás: „du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas“ mint a politika terén, hol a legméltóságosabb fenyegetés a tett előtt gyakran vált már nevetségessé s devalválta a későbbi erőlyes actió értékét, épen, mert a fenyegetésből nem volt képes senki az erő öntudatára következtetést vonni.

Deák felszólalására volt szükség hogy a képviselőház megálljon azon az uton, melyet Tisza szenvedélyes s most a tényállás ismerete előtt, indokolatlannak is mondható fenyegető modora jelölt ki. Rosszul is esett meglehetősen

melyeknek a megfontolás hideg, talán rideg szava akkor, midőn a szenvedély kezdte hatalmát éreztetni; de a nemzet közvéleménye, mely érzi erejét, s talán kedve sincs a tett előtt s még kevésbé azután, vagy épen a helyett fenyegetni, ott, hol méltóságjeljesen akarja éreztetni hatalmát, meg fogja érteni a haza bölcsének szavait, ki azon figyelmeztetéssel szemben, melyet Tisza a jobboldalhoz intézett, s mely talán a baloldali clubb-conferentia eredményének egyik jele is lehetett, köteleességének érezte ily irányban szólalni fel.

Ismételjük: Magyarország közvéleménye elég erős arra, hogy fenyegetődzésre ne szoruljon, bármely esetben is, legkevésbé akkor, midőn a tényállás hitelesen nincs constátálva, s elég hatalmas és büszke arra hogy megelégedjék akaratának érvényesítésével minden kicsinyes velleitások nélkül.

Buda-Pest, márt. 24.

v. Ő felsége a magyar leszámítoló bank tervének meghiusultáról a lapokból értesülve, mint ma képviselői körökben beszéltek a ház folyosóin, rögtön magához hivatva Szlavyt és Kerkapolyt, tőlük az esemény felől részletesen tudakozandó. Tisza mai interpellációja rögtön az üléstől sürgönyözött meg egész terjedelmében Kerkapolyt, Andrássy Gyula gr. kívánataira, ki a folyosókon járkált midőn Tisza interpellációját a házban indokolta. A minisztereket holnaputánra várják vissza. Ma este Andrássy is Bécsbe indult. Általános a remény, hogy az úgy ezen újabb fordítata, mely a bécsi urak által elért szándékolt cél ellenkezőjét eredményezte, Magyarország hasznára válik, s e tekintetben bizony volnék számítani ő felsége pártfogására is.

A magyar delegáció tagjai márc. 23. déli 12 órakor előértekezletet tartottak a képviselőház társalgó termében, melyen jelen volt Szlavyt miniszterelnök is. Az értekezlet megállapodásai, úgy vagyunk értesülve, abban körpontosulnak, hogy a bizottság tagjai jövő hó 1-én Bécsbe indulnak, s a bizottság megkezdvén működését, együtt marad, és folytatja azt, míg be nem végzi. Előbb ugyanis arról volt szó, hogy az első ülés után lejönnék a bizottság tagjai Pestre, hogy itt a tárgyalásiban részt vegyenek, s csak az előadók maradtak volna fenn. Az értekezlet azt is elhatározta, hogy a delegáció elnöksége, tollírói, albizottságai és előadói változatlanul az eddigiek maradnak.

Az első ülés april 2-kán déli 12 órakor lesz, s délután 2 órakor fogadás ő Felségénél; a bizottsági tagok gyászdiszkrétetben jelennek meg.

Három képviselő tagja a bizottságnak, névszerint Szapáry Gy. gr., Podmaniczky Frigyes b. és Ciotta János, lemondván képviselői mandatumaikról, az első pedig belügyminiszterre nevezte: ése folytán nem lehetvén a bizottság tagja, helyükbe póttagok rendeltetnek be. Minthogy azonban a póttagok egyenlő szavazatszámmal választattak meg, a három berendelő póttag iránt a képviselőház fog dönteni sorsolás útján. Erdődy István gr lemondván képviselői mandatumáról, helyébe Horváth Mirkó póttag fog berendeltetni.

Zsedényi Ede felhíván azon nehézségeket, melyek abból erednek, ha a delegáció ülésezésének ideje alatt képviselőházi ülések is tartatnak, arra kéri a miniszterelnököt, tegye lehetővé, hogy a delegáció ülésezése idején a képviselőház szüneteljen. Ezt a miniszterelnök meg is ígérte. Zsedényi Ede továbbá arra is figyelmeztet, hogy a delegáció tanácskozásainak siettetése tekintetéből kívánatos volna, ha a közös miniszterium előterjesztései azonnal a megnyitás után szószatnának. A miniszterelnök igéri, hogy e tárgyban öszszekötetésbe fogja magát tenni a közös miniszteriummal.

Országgyűlés.

A képviselőház márt. 24-iki ülése.

Elnök: Bittó István.

Jegyzők: Szeniczey, Mihályi, Kiss.

A kormány részéről jelen vannak: Pauler, Trefort, Szende, Szapáry gr., Zichy gróf miniszterek.

A jegyzőkönyv észrevétel nélkül hitelesítettik.

Tisza Kálmán: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Igen sajnálom, hogy a t. pénzügyminiszter urhoz nem lehet szerencsénk, mert óhajtottam volna azon interpellációt, melyet hozzá kívánok intézni, jelenlétében tenni meg; de viszont a dolgot oly fontosnak és nézetem szerint legalább annyira halasztathatatlannak tartom, hogy köteletségemnek ismerem, távollétében is megtenni azt, remélvén, hogy ő, mihelyt lehető leendő neki a házban megjelenni, nem fog késni e kérdésben választ adni.

A kérdés, a melyet hozzá intézni akarok, az ugynevezett escompte-bank ügyére, vagy a mint hallom, hogy hivatalos czíme lenne: „a magyar kereskedelmi és leszámítoló bank“ ügyére vonatkozik. Minden félreértés elkerülése czéljából megjegyzem, hogy én ezen bankot, ha a legjobb alakban is jöhet létre, a magyar jegybank helyettesítőjéül nem tekintem. (Élénk helyeslés balfelől. Felkiáltások jobbfelől: Halljuk!) Megjegyzem azt is, hogy aziránt, hogy létrejöttét oly alakban, a mint tervezetik, kívánjam és helyeselem-e, csak akkor fogok nyilatkozhatni, ha a feltevélek, a melyek alatt és a feladatok, a melyek czéljából felállítani szándékolatlik, előttem részletesen ismeretesek lesznek.

De most fel kívánok szólalni az ezen bank létesítési szándék folytán felmerült körülmények tekintetéből. Minden oldalról és lehet mondani, jól értesülni szokott forrásokból elterjedt azon hír napok óta és meg nem czáfoltatott, hogy egyike azon pénzintézeteknek, a mely ez irányban a magyar kormány által szerződési viszonyba lépett, aláírását visszavonta, vagy legalább annak visszavonása iránt lépéseket tett. Hasonlólag és épen így jól értesülni szokott forrásokból is elterjedt azon hír, hogy ezen visszavonás indoka abban rejlik, mert az osztrák császári pénzügyminiszter azon pénzintézetet, a „bécsi bank-egyletet“ megfenyegette, hogy ha Magyarországon segédkezett nyújt ily escompte-bank felállításához, részvényei a bécsi börzéről ki fognak tiltani és az escompte-bank részvényeinek a tőzsdén leendő jegyzése sem fog megengedtetni. Nem lehet ezen hírt, minthogy megrögzötten nincs ignorálni, sőt annyival több hitelt kell neki tulajdonítani, mert ismerve a szóban levő pénzintézetnek szolidaritását, fel sem is tehető, hogy aláírásának visszavonásával, vagy visszavonni akarásával saját hitelén nagy sérelmet akarjon elkövetni, hacsak arra külső és igen erős nyomás nem kényszeríti. (Felkiáltások balfelől: Igaz.)

En t. ház, azt, midőn egy miniszter lép fel ily ellenségesen egy más állam érdekeivel szemben, oly dolognak tekintem, a mely oly államok között, a melyek között nem létezik azon kapocs, a mely fejedelmünk közösségénél fogva létezik közöttünk, a legélesebb jegyzékváltásokra, legalább is diplomatiái, de meglehet, még másféle harcra is vezethet. (Igaz! Igaz! balfelől.)

A mi viszonyaink között pedig oly eljárásnak tartom azt, ha az előttünk ismeretes kapcsolatban lévő államok egyikének minisztere mint ilyen ellenségesen lép fel a másik állam érdekeivel szemben, a mely vétséget tartalmaz magában nemcsak a másik állam, de maga a közös fejedelem ellen is: (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés) mert nem lehet egyéb eredménye, mint a közös trón legbiztosabb támaszának: az az alatt élő nemzetek egyetemes iránti rokonszenvének és jóindulatának ellenséges indulattá változtatása. (Élénk helyeslések.)

Ily körülmények közt, t. ház, azt tartom, hogy a kormánynak és a törvényhozásnak egyiránt erőlyes, határozott állást kell elfoglalnia. (Élénk helyeslések.)

Oly fontosnak tartom a dolgot, hogy részemről nem hiszem, hogy legyen e házban, vagy a házon kívül e házban valaki, a ki jó hazafi nevére igényt tart, a ki, ha a kormány e tekintetben erőlyesen, az ország méltóságának és jogainak

megfelelőleg jár el, bármely legyen is véleménye más tettei irányában, ezen irányban a kormányt a legerélyesebben támogatni kész ne volna; (Élénk helyeslések) de viszont nem hiszem, hogy lehessen e házban és a házban ember, a ki magát a jó hazafi nevére érdemesnek tartja, a ki, ha a kormány ezen irányban nem tudna eléggé erőlyes és határozott lenni, köteletségének ne ismerné az ország érdekeit és méltóságát compromitoló kormány irányában a legerélyesebben fellépni. (Élénk felkiáltások: Igaz! Ugy van!)

Ezen nézettől vezettetve, vagyok bátor interpellációt felolvasni, a mely így hangzik: (Olvasva)

Köztudomásra van, hogy a ministerium Pesten „magyar kereskedelmi és leszámítoló bank“ czim alatt egy escompte bankot akar létesíteni. E bank a magyar önálló jegybankot természetesen semmi esetben nem fogja pótolhatni és maga az is, hogy a tervezett alakban elfogadható-e, a feltevélektől, a melyek alatt és a feladatok, a mely végett szándékolatlik, fog függni. De most nem erről van szó.

A legkülönbözőbb és ezek között jól értesülve lenni szokott forrásokból általánosan elterjedt azon hír, hogy egyike a kormánynál e czélra szerződésre lépett pénzintézetnek, a bécsi bank-egylet jogilag kötelező aláírását visszavonta vagy legalább visszavonása iránt lépéseket tett és pedig tette azért, mert D. Pretis osztrák császári pénzügyminiszter, az említett bank-egylet részvényeinek a bécsi tőzsdéről kitiltásával és a létesíteni szándékoltescompte-bank részvényeijegyzetelésének megtagadásával fenyegetődzvén, reá nyomást gyakorolt.

Ezek folytán kérdem a tisztelt pénzügyminiszter urtól:

1-ör. Igaz-e az, hogy a fentnevezett pénzintézet aláírását visszavonta vagy visszavonni akarja és hogy ennek oka az osztrák császári pénzügyminiszter által rá gyakorolt nyomás?

2-ör. Ha igaz mindez, mit szándékozik tenni a végre, hogy szemben ezen magyar pénzintézet, a magyar állam méltóságát és szemben az osztrák császári pénzügyminiszter ellenséges fellépésével Magyarország államiaságát, jogait és érdekeit megóvja? Jelenen szándékozik-e erőlyesen fellépve, tettekkel igazolni, hogy a magyar állammal szemben elvállalt kötelezettségekkel büntetlenül játszani nem lehet. (Helyeslés balfelől), hogy az osztrák császári pénzügyminiszter által hazánk irányában elfoglalt ezen ellenséges állás, a mely más, a fejedelmek közössége által össze nem kaposolt államok közt casus bellinek volna tekintendő, ha ezért nekünk gyors és kétségtelen elégtétel nem szolgáltatatik, azonkívül, hogy részünkről az Ausztria és közünk fennálló vám- és kereskedelmi szövetség felbontásának fog tekintetni (Helyeslés balfelől), esetleg még a quota és államadóssági írtmények megtagadására is vezethet? (Zajos helyeslés a baloldalon. Hosszasan tartó mozgás.)

Midőn t. ház, ezen interpellációt a pénzügyminiszter urnak kiadni óhajtom, ismétlem, hogy részemről minden erőlyes működést ezen irányban pártolni és támogatni köteleységemnek fogom ismerni. De másfelől figyelmeztetem a t. házat s figyelmeztetem különösen a t. tulsó oldalt, hogy az 1867. kiegyezkedés óta ez az első nyílt ellenséges fellépés hazánk érdekei ellen; ily fellépés, a mely jelzi azt, hogy dacára minden kiegyezésnek, dacára a vám- és kereskedelmi szövetség épen ily irányban az ország számára biztosított jogoknak, ma is, fájdalom! nem csak egyes körökben, hanem magában az osztrák kormányban létezik az irány: Magyarország önálló államgazdasági és pénzügyi fejlődését minden lehető módon megátolni és Magyarországot e tekintetben osztrák gyarmattá tenni. (Igaz! Igaz! balfelől) Figyelmeztetem, hogy ha e tekintetben oly erőlyes lépés nem történik, a mely elvegye kedvüket a további lépésektől, meg fog semmisülni azon előny, a melyet ez irányban a kiegyezés — miképen önk ezt annyira hirsztelték — nekünk biztosított, s ez által annak legnagyobb indoka fog megsemmisülni. (Hosszasan tartó élénk helyeslés balfelől.)

Elnök: A benyújtott interpelláció közöltetni fog a pénzügyminiszter ural. (Felkiáltások balfelől: Halljuk még egyszer az interpellációt!)

Deák Ferencz: Tudom én azt, hogy minden képviselőnek joga van minisztert interpellálni, azt is tudom, hogy az interpelláció előlegesen a discussionnak sohasem tárgya; és nem is szólhattam volna fel, ha Tisza Kálmán képvis. ur egyenesen a jobboldalhoz nem intézte volna figyelemzetését, a mi nem tartozik az interpellációhoz, hanem azon kívül áll. (Helyeslés jobbfelől, Halljuk! Halljuk!)

Ezen figyelemzetetésére pedig a következőt jegyzem meg (Halljuk!): Az illető miniszter urak nincsenek jelen, társaik legjobban tudják, miért; úgy hallgatnak azért, mert Ő felsége épen ezen kérdésben kívánná velük értekezni, felrendelte őket Bécsbe. A dolog mibenléte felett addig nekem ítéletem nincs, míg a miniszterek a kérdésre nem felelnek s a dolgot föl nem világosítják. Addig, míg ítéletet nem hozhatok a dologról, én részemről minden fenyegetést fölöslegesnek tartok. (Helyeslés jobbfelől.) Ha majd tisztán látunk a dologba, ha előttünk ismeretes lesz annak minden körülménye, akkor tetteleg kell megmutatni erőnyünket, nem pedig előre fenyegetődnünk. (Helyeslés jobbfelől.)

Buda Sándor megújítja a pénzügyminiszterhez mult év dec. 10-én intézett interpellációját, azon rendelet kibocsátása iránt, 1. melynél fogva a kapnikbányai kincstári-bányász munkás osztálytól a századok előtt szerződésileg létrejött és azóta mostanig háborítlanul élvezett azon kedvezmény, melynél fogva a kir. kincstár a munkások élelmére szükségelt gabnakészletet meghatározott (limito) árért kiszolgáltatni köteles volt, 1873. évi január 1. napjától elvonatnék? ha igaz, 2. komoly számdéka-e a pénzügyminiszternek azon végzetes rendeletet végrehajtani? ha igaz, 3. magára vállalja-e a pénzügyminisztérium az ezen rendelet végrehajtását követő következményekről felelősséget? Kérdi:

szándékozik-e a pénzügyminiszter a mult évi december hó 10-én tartott 50-ik országos ülésen hozzá intézett, — a kapnikbányai királyi munkásoktól megvont gabnakedvezményre vonatkozó interpellációra a legrövidebb idő alatt felelni vagy sem?

Közölte mi fog a pénzügyminiszter urral.

A „Kol. Közlöny“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten marc. 26-án d. e. 11 óra 50 p.

Érk. Kolozsvárra marc. 26-án 12 ó. d. e. 10 p.

Kerkapoly benyújtja a bank felállítására vonatkozó szerződést, kijelentvén, hogy megszűntek azon legkülönbözőbb körben támadt aggályok, melyek a bécsi Bank-Vereint kötelezettségének beváltásától visszatartották.

TÁRCZA.

„BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irta

Komáromy Ferencz.

Első kötet.

IX.

Önuralom.

Bánffy nője szobáját elhagyván, a nagy lovagteremben megállapodik s a főajtón álló apródok egyikét a várnagyhoz küldi, megrendelvén, hogy a fogoly tiszt uram rögtön bevezetessék.

Néhány percz mulva belép Kászoni. Egész lénye elváltozva van. A kerek piros arczat halvány barna és becseszt vonások váltották föl, tekintetének tüze elhamvadt, alakjának dalias helyet tartása megtört... s egykori fényes öltözékét vásott lovagló nadrág és szürke zeké helyettesítik.

Bánffy méltóságteles kifejezéssel lép elébe és szól:

— Nagy bünt, fegyelemsértést követél el Kászoni... de katonai törvényeink szerint megalkottál érte... büntetésed ideje lejárt!... szabad vagy!...

— Köszönöm a kegyes büntetést kegyelmes ur!... de haragod lecsillapulása még nem balzsam... a szabadság nem vigasztal!...

— Lám!... lám!... szól Bánffy gyorsan — szólj világosabban, mert úgy segélyen nem értelek.

— Bajtárstalan harcosnak, elhagyott, megcsalt szerelmesnek, minő én vagyok, ez élet, s a szabadságis börtön!...

— Mit tehetek róla, ha a leány kit nőül vevendő valál a végzettől neked szánva nem volt!...

— Mit?... szól Kászoni s fénytelen szemeiben egyszerre föllángolt a vad szenvedély

Legujabb táviratok.

Bécs, mart. 24. A „P.“ jelenti: Szláv miniszterelnök és Kerkapoly pénzügyminiszter Ő felsége a király meghagyásából ide érkeztek, hogy az itteni kormányval a magyar leszámítoló bank ügyében értekezzenek. Ma lesz az 1-ső közös tanácskozás.

Róma, mart. 24. Sessa-Muraneában, Caserta tartományban nagy zavargások fordultak elő. Egy adóhaszonbérlet agyonlőtték. A pórnép megrohanta a községi épületet s az adó sorozati könyveket elégették. Hasonló zavargások fordultak elő Modicában, Siciliában is.

Florence, mart. 24. A versaillesi haditörvénysszék által a commune-főlkélsbeni részvétel miatt halálra ítélt Cyrille Victor itt elfogatott. Ugyanő tagja az „Internationale“-nak. Birtokában találtak: tiltott fegyverek, compromittáló levelezések az olasz demócrata társaságokkal és egy jelenlegi spanyol miniszter levelei.

Berlin, mart. 24. A birodalmi gyűlésben a német-francia kivonulási szerződés feletti vita alkalmával Simson azon indítványa, hogy a birodalmi gyűlés hg. Bismarcknak ide vonatkozó iratát a legnagyobb megelégedéssel fogadja, — a ház tetzése közt elfogadtatott. Bismarck mély köszönetét fejezte ki.

London, mart. 24. Mint hírlík, Oroszország megtagadta a „Times“ levelezőjének, hogy elkísérhesse a Chiva elleni expedíciót.

Genf, mart. 24. A kathol. cultus-törvény népszavazás folytán 9081 szóval 151 ellen elfogadtatott.

Madrid, mart. 24. A minisztertanács elhatározza, hogy a rend fenntartása végett erőlyes intézkedéseket teend. Az Estemadura tartomány nemely helyein mutatkozott socialistikus izgatások erőlyesen elnyomattak.

A naszdódi erdőkről.

III.

1867-ig s így a parlamentalis magyar kormány felállításáig folyamodásaink következtében katonai rendszer behozatala előtt volt szabad községeknek csekély kivétellel a katonatiszti szállások kiadattak, folyamodásaink többi része az erdélyi királyi főkormánysszék által fölterjesztett a magyar királyi magas minisztériumhoz, ugyan oda tevődött a törvények szerint elintézés végett azon kérelmünk is, mi 1868-ban nyújtottunk volt Porcius Florián és Buzdug Vazul küldötteink által a magas képviselőházhoz, s mentől nagyobb sovárgással várunk fennebb hosszasan megírt, összehonyoltott ügyeink kitisztázását, annál fáj-

túze — oh Isten!... miért késel bíraskodásoddal?...

— Bánffy türelmetlenül tappint lábával!... szemei előtt tűzkarikák játéka forog... de meg-
rázza fejét... az akarat lép előtérbe s jövő porczben mérseklettel szól.

— Ideje hogy eszedre térj... Esküvőtek már megtartandó vala, midőn véletlenül fölfedeztetett, hogy a német hadnagynak te valál gyilkossa:...

— Becsületlen párvialdában öltem meg őt, nem vagyok én gyilkos, tanum az Isten.

— Keresztési kihallgatott s nem e tettedért büntetett a törvény; hanem fegyelmetlen és hanyag magadviseleteért. Végül megjegyzed magadnak, hogy a nő kebelnek is saját törvényei vannak, szeszély és változékonyság jellemzi azokat, azért hát ne békéltenedj. Sajnálak, de kereszténységünk tilja, hogy nő erőszakkal vezessünk menyegzőre: ezt csak a gyűlölt pogányság erkölcsé és vallása engedheti meg.

— Igaz... szerelmet erőszakolni nem lehet, sóhajtl föl Kászoni bus magabateréssel s tekintete visszanyeri bágyadt fénytelenységét — talán feledni tudnám, ha távol volnék tőle!

Bánffy észlelve és fűrkészve nyugtatja tekintetét rajta, lelke mélyéig hatni igyekezik. Nyers székely természet — gondolja magában — szenvedélye heve végletekre ragadja, de kétszíniség nem lakja kebelét s a felindulást nyomban követi a meg-bánás... mégis, vajjon nem fogok-e csalódni?... nehéztudomány az emberismeret.

— Nem nagyravagyás — szól Kászoni hévvel — de életundor az, mely éjjeimet álmatlanokká teszi! Vihar és veszély után szomjuhozok zaklatott kedélyem! Kegyelmes ur, küldj a határszélre! ha mint közharcos ott lehetek, hol örökös harczáboru dühög, hol mint patak omlik a vér s lángoszlopok csapkodnak magasra, zuzott lelkem csak ott fog enyhet találni. Ime lábaidhoz borulva esedezem, küldj a határszélre!!

És letérdelt.

Bánffy megilletődését leplezni igyekszik és szól:

— Kelj föl! katonának nem illik halandó előtt térdre borulni. Nyolcz éve hogy szolgálsz. Karod,

dalmasabban hatott reánk, midőn előlvastuk a lapokból 1869-en, hogy a székelyek hasonló ügykéréseik elintéztettek, még pedig kedvezőleg, a miénk pedig elintézetlen maradt, későbbben 1871-ben egy részecskeje kérdéseinknek megoldatott, visszakaptuk tudniillik a volt tisztí szállások egy részét, a mi a lakosság egy részire enyhítőleg hatott, míg a másik rész még békétlenebb lett, végre valahára a belügyminiszter ur 1871-ik évi május 1-én 10,746 szám alatt kelt rendeletével tudunkra adatta, hogy a magyar királyi kormány nem találja magát indítatva arra, hogy a mar bár közigazgatási uton az előbbi kormány által hozott határozatokat revisio alá vegye, s azokat megváltoztassa, mindazonáltal miután meggyőződött, hogy a hozott határozatok egy része, teljesedésbe nem vétehető a nélkül, hogy a birtokviszonyokban messzehatód zavarok ne történjenek, és hogy azok teljesedésbe vételével a lakosság egy része kéntelen lenne kívándorolni, tehát ezek kikerülhetésére az igazság- és pénzügyminiszter urakkal egyetértőleg azon elhatározásra jöttek, hogy kísértessék békés uton elintézni ezen annyira bonyodalmas ügyet, s felszólította ugy a községeket, valamint a központi iskolai alap igazgatóságot, meghatalmazottaik felküldésére, kik a nagyméltóságú magyar királyi bel-, igazság- és pénzügyminiszter ur részéről kiküldött bizottsággal tárgyalják az ügyet, mi meg is történt, s minek eredménye a lett, hogy a már nevezett vegyes bizottság és meghatalmazottaink között megállított, a magas magyar királyi kormány által elfogadott s ő királyi felsége által szentesített bilaterális békeegyezmény által, a volt szélbéli katonaközségek tulajdonába hagyattak mindazon földbirtok területek, melyeknek kizárólagos telleges birtokában és tulajdonában találtakak szinte egy század óta, s melyek reájok voltak telekkönyvezve, s így birtokukba hagyattak ugy azon havasok, melyek állítólag állandóan voltak a militarizáció előtt, melyek ha a szabályozó bizottság határozata törvényes — s így teljesedésbe vehető lett volna is. csak azért adattak volna az államnak nagyszerű szolgálományi területek birtokába hogy 30—50 ezerekre menő szabályozási perköltségek után újra kiadja kezéből, minthogy ha az eddig század óta élvezett haszonvételekkel arányba kis akasztatott volna a lakosok illetősége, mi sem maradt volna belőle az állam részére.

Birtokukba hagyattak más felől azon revindicalt havasok, melyek a szabályozó bizottság által, bizonyos feltételek alatt a gróf és báró Kemény családnak határozattak volt kiadni.

Végül a naszdódi iskolai alapnak adattak a borgói és monori járásokban a kisebb regale beneficiumok, vagyis a jövedeki alap azon községeket illető része, mely a fennebbieken kimutatott hivatala szerint az állam részére más czímen nem foglaltathatót volna el csak ugy, hogy azt fordítsa naszdódi vidéken közmivelődsi czélokra, s mind ezekért a naszdódi vidéki községek illetőleg a központi iskolai alap

a) köteles nagyon csekély haszonbér mellett az állam használatában hagyni mindaddig, míg

bátorságod megfelelt várakozásomnak, de a szigorú pontosság, a katonai fegyelem, melyek ellen Keresztési soha hajsza nyit sem vettél, neked tulajdonaid nem valának. Én azonban kegyelmes urad és bírád akarok lenni. Keresztésnek a somlyói, neked a sebesvári alkapitányságot ígertem. Eredj hát szobádba, öltsd fel ünnepi egyenruhád, de addig is, míg kezeimbe a szent zászló alatt leteszed esküdet, előre ajánlom és megkívánom jövőre a pontosságot és feltétlen hűséget. Sebesvár kis erősség, kevés őrsége van, de fekvése előnyös. Kötelességed leend azt bármió megámadás ellen utolsó lehelletedig védeni! Siess, még ma Sebesvárba indulsz!

Kászoni mélyen meghajtja magát és távozik.

Negyed óra mulva a nagy lovagterem megtelik fegyveresekkel, Veér György kibontja a nagy nemzeti zászlót s a kedélyben ugy, mint öltözételeben átváltozott Kászoni lelévén az esküt, ha nem is boldogan, de elégedetten, kíséretével elvágta Sebesvár felé.

X.

A nővérek.

A bonczhidai várkastélyban magas rangú vendégeket várnak.

A tiszték és cselédek nagy része reggel óta rendezéssel és diszítéssel foglalkozik.

Az elfogadás családias akar ugyan lenni, mert az érkezendő magas vendégek nem hivatalosan utaznak, de azért fény és pompa nem fog hiányzani sehol, s ünnepi hangulatot és alakot ölt minden.

A megye lovas banderiuma nincs jelen, de a kastély beludvarát sűrűn zöldágozzák; a főfeljárás füvel és virágokkal behintve s a lépcsőzet tetején elkezdve szőnyeges talajzat vezet a folyosókon és minden termen végig A tiszték ünnepi egyenruháikat felöltik... az apródok ezüst sinokkal és vitézkötekekkel dusan sujtásozott piros dalmányaikban buzavirág színű feszes nadrágokban állanak a főfeljárásnál a lépcsők tetején és minden szárnyajtonál. A csatlósok a kapuk és istalók előtt sorakoznak.

Déltel a tiszteletes ur az egyházi személy-

Rodnán bányá gazdaságot folytat, azon területet, mit ma is használ.

b) Evictiót váltaltak magokra, hogy azon esetben, ha a gróf és báró Kemény család per útján kinyeri a fennebb jelzett revindicalt havasokat, minden az államkincstárra netalán itélendő terület, költségeket mi tartozunk fizetni.

c) Köteleztük magunkat, hogy az ezen szerződéssel nyert katonatiszti szállásokból a, bármilyen állam czélokra szükségesekeket, ingyen engedjük át.

d) A borgói és monori járásokbeli regale jövedelmeket iskoláinknak engedjük.

e) Azon felül fizetünk 100,000 forint pénzt. Az értelmiség nagy része állatta, hogy ezen bilaterális szerződéssel többet nyert az állam s illetőleg a kormány, mint községek és iskolai alapunk mert az állam olyan vagyont engedett nekünk, mit addig, míg az alkotmányos állam lesz, ugy, sem vehetett volna kezéhez vagy ha igen, csak ugy hogy miután arra vagy 50 ezer frtot költ, ujra kiadja, de meg menekedett összegombolyított birtok viszonyaink költséges kitisztázása terétől, megmenekedett azon szavatosságtól, mivel tartozik a gróf és báró Kemény családnak a követelés alá vett revindicalt havasokért szinte 100 évi használatért, azon esetben, ha törvény útján megnyerné, s mégis mi fizetünk 100,000 forintokat, midazon által az ügynek ezen lebonyolítását a lakosságnak mint fejedelmi nayszerű kegyelmi tényt mutatuk fel, s igyekeztünk külső jelek által is általános örömméket nyilvánítani, s a lakosságot a fejedelem iránt őseinktől örökölt tántoríthatlan hűségben megerősíteni, s rokonszenvet ébresztetni azon nemzet iránt, melynek fajaiból van alakulva a kormány, mely végre valahára megoldotta a függőben tartott birtokkérdéseket, ezekért nagyon fáj különösen nekem, ki elejétől fogva csaknem uttorője voltam a magyar nemzet iránti rokonszenv terjesztésének, hogy a gyökereznai kezdett rokonszenv mestersegesen látom a „legujabb hírek“ közlöje által megizgatni, mit bolygatni, véleményem szerint még azon esetben is eszélytelenség, ha abban a téves meggyőződésben lenne, hogy isten tudja mily kedvező községeknek a többször említett békeegyezmény, miután tudnia kellene azt is, hogy az ezen egyezményvel tulajdonukba kapott összes épületeket és jövedelmeket közmivelődsi czélokra a dományoztuk, mi által mi teljesítünk vidékünkben oly köteleseket, mit magyarok által lakta vidékeken az állam sajátjának ismer és teljesít, értem a tanító képezdék, real, népies, gazdasági, és népiskolákat, a fennebbi helyeken maga épített, míg a román lakta vidékeken s a románok művelődése érdekében nagyon csekély számmal épáltak.

Naszódon marc. 17-én 1873

Bésán Miklós*)
vidéki főjegyző.

*) Kérem a hazai t. lapok szerkesztősegeit, kik

zettel és iskola, növendékeivel a hidashoz siet a patrónák patrónájának elmondandó szívepesztő üdvözlését. A nagy boltives kapu alatt tizenkét fejből öltöztetett leányka állitattik sorba. Ezek a legszebb virág bokréttakat nyújtandják a fejedelemlőnek az idősebb ez alatt elszavalván rövid üdvözlő verszetét.

A toronyör pontban tizenkét órakor jelenti, hogy a kocsi közelednek. Bánffy lóra pattan s két csatlós kíséretében vendégei elébe siet. A hidason átkelven a berek szelénél, a közeledők föl-tűnnek előtte. Elő gyönyörű hat barna mén, egy a mezei gödrös utakon hol jobbra, hol balra kedőlyesen himbál, zöldségyemmel befűggönyözött kerek böcsőjű ezimerecz cifra kocsi mozzgat, melynek két oldala mellett hat hat lovas testőr lo-vagol. E kocsiiban ül a fejedelemlő és Te-leki Mihály uram. Ennek nyomában a második hat lovas fogat után himbáló kocsi halad, melyben az udvari papné Topheus Mihályné, a komorna s a podgyász foglalnak helyet.

Első megállás a berek szelénél. Az első hintó függőyoi magynyalik, Bánffy sivegei emol-lin-vén behajol s röviden, de szívélyesen és udvari-ason üdvözlő a fejedelmi sogornót.

Második megállás a hidasnál van, melyet általános kalap leemelés jelez. Innepi fekete öltözetben, szertartásos torokkösörűléssel s szürke hajsza lált temposon hátra simítván a tiszteletes rá kezdi. A patrónák patrónája egyre hajtogatja fejét, de Israel Istenének dicsőítése, mint áradat, mind-dent magával sodor. Végre a főpatronus haik figyel-meztetése „röviden tiszteletes, mert a leves meghül“ megteszi a hatást, s a nehézt járművek harsány él-jenzések közt tovább haladnak.

Harmadik megállás a kapunál tartatik. Ez meglepi az érkezteteket, a lányok eljenzése dallamszerű, a szavallat szabatos és megható vala, melynek végeztével a hintó egyszerre megtelik a legillatosabb jázmin, gyöngyvirág és viola bokréttakkal. A fejedelemlő kegyes leereszke-déssel nyújtja kezét a kis versifikáló ajkaiból, arcát megsimítja, nevért megkérdezi s valamennyit meg-ajandékozza.

(Folyt. köv.)

Kerkapoly K. pénzügyér beszéde

a képv. ház mart. 18-ki ülésében.

(Vége)

Az adóhárítás teoriájával fucsan vagyunk. Én megengedem, hogy pl. a házbirtokos áthárítja a maga adóját, ha lehet. De meddig lehet? Adig, míg az emberek a nagyobb házbérfizetést kisebb bajnak tartják, mint a kisebb lakást, mert mihelyt az emberek a kisebb lakást tartják kisebb bajnak és az, a kinek a szobája volt, megelégszik hárommal, akkor a házbirtokos nem háríthatja át adóját. (Élénk élvezés balfelől; folkiáltások: Hát a hivatalnokok!)

De megengedem, t. ház! hogy ezen eset nem mindjárt áll be, hogy vannak kivételes helyzetek, mint pl. a fővárosban, hol későn áll be, hol az üzletek természete kényszerítheti az embereket a lakás tekintetében bizonyos niveau alá nem menni. De azt megengedem, hogy azon lakosok, a kikre a házbirtokosok adójukat áthárították, szintén találjanak módot arra, hogy megint a házbirtokosokra hárítsák át az adót; áthárítatik pedig az által, hogy pl. az iparosok a házbirtokosoknak drágábban dolgoznak, (Derűtség balfelől) mert hiszen az árakban mindig van bizonyos arányosság. (Folkiáltások: Hát a hivatalnokok?)

És ez alkalommal legyen nekem szabad némileg reflectálnom általában arra, (Halljuk! Halljuk!) hogy hogyan itélünk tehát azon állapot fellett, a mely szerint nálunk a direct adó igen magas, míg másutt sokkal alacsonyabb? Én megvalom, nem tartom a dolgot örvendetesnek, de nem ám azért, mintha feltétlen barátja volnék az indirect utakon való adóztatásnak, hanem azért, mert hisz indirect utakon adóztatunk, még pedig elég magas tételekkel és ez mégsem hoz sokat. Miért? mert ez kétségtelen bizonyossága a vagyonosság alacsony fokának. Annak a ténynek nem örülök tehát én, a miről ez tanusodik. Azta-onban int-heti, hogy indirect és nem direct uton történjék az adóztatás, nem fogadhatnám el; nem fogadhatnám el pedig azért, mert én szerintem az indirect adóztatásnak nincs más előnye, mint az, hogy az adó bizonyosabban befoly, de költségesebben — és ez hátránya. — Másodszor azért örülnék az indirect adókból mutatkozó nagy eredménynek, mert azon esetre, hogy ha adóemelés nélkül következ-nék be, az a vagyonosságunk, a jólétnek testi-moniuma volna; de másért ennek örülni én leg-alább nem tudok, mert ez azt teszi, hogy egész-ben és általában a nagy tömegre, a consu-mens osztályra, a fogyasztó szegény közönségre rójuk az adót, ezt pedig én nem tartom helyesnek.

Lehetetlen ugyanis elérni azt, hogy a vagyo-nosság arányában történjék az adóztatás indirect adó útján; és épen azért értem azon törekvéseket, melyek megfordítva a direct adókra akarják a súlyt tekinteni. (Helyeslés) Érttem ezt, az igazság érdekében. Középen van az igazság: egyikkel is, másikkal is elni kell és azt tartom, minden ország annyi adót vessen ki az egyikzimen is, a másik czímen is, a mennyi éppen megfelel az abból be-veendő jövedelemnek. Ezen kérdés vitasára az adóreformok idején szívesen kész lennék.

Végre egy némely reflexiót kívánok tenni azokra, a miket a képviselő ur, különösen a rend-kivüli költségvetésbe behozandó rendre vonatkozó-lag mondott. Elismerem azok nagy fontosságát, a miket előadott, de becsanatot kérek, ha azt hiszem, hogy e tekintetben időmúlászás még nem történt, sőt teljes meggyőződés szerint, még ma is idő-előtti volna azon rendszabályok keresztülvitele addig, míg állami építkezéseink oly nagy mérvben folynak, mint a jelen és jövő évben, addig min-den ily keresése a módoszatnak miket a bajból ki-nem segítene, mert mindig több kell, mint a meny-nyit bevehetünk. Ha egyszer bevégeztük nagy-mérvű építkezéseinket, ekkor sokat lehet tenni azon utakon és módokon, melyeket a t. képv. ur javasolt arra, hogy rendkívüli költségvetésünkbe is rend hozassék be.

Beszélt a t. képviselő ur a vasuti garantiális alap megte emítéséről s a subventiókra szükséges összegeknek ennek segítségével leendő beszerzésé-ről. Én nem tartom helytelennek a t. képviselő ur észmeit, de állítom, hogy akár a vasu i garantiá-lis alap nevében, ennek közvetítésével csináljunk adósságot, akár a nélkül, mindig csak mi csináljuk az adósságot, mindig a mi adósságunk lesz az. (Helyeslés) Miért? Mert azon alap is a miénk lesz, melynek nevében az adósságot csinálni fogjuk. Hogy ezen adósság-csinálás előnyösebb lesz-e ezen közvetítéssel vagy a nélkül, az a kérdés. Ha ezen alap által közvetítve előnyösebben tudunk adósságot csinálni, am teremtünk meg ezen ala-pot; de ha az ellenkőről győződünk meg, akkor hagyjuk el. De akkor lesz ennek ideje, és akkor kell megteremtteni ezen alapot, mikor lesz is abba jelentékeny összeget beletennünk, a mire eddigelé nem volt még eset. Még kérdés az, hogy ha ezen alap contrahálja a kölcsönöket, vagyis annak nyílt evidenciába hozása, hogy a megtelei tartozások azon vasutársulatok részéről, a melyek subventiót kaptak, egyensúlyozzák-e az államnak e czel-ből contrahalandó tartozási állását: vajjon mon-

kozlemlényeket hoznak a naszodi erők eladásáról, szí-veskedjenek ezen helyreigazításnak a helyett adai. Besan

dom, ezen körülmény hatalmasabban esik-e a mérlegbe, mint annak biztos tudata, hogy ezen alap ilyenmü papirokkal megjön ám minden esztendőben. Ha az idén nem vesszünk ilyenmü papirokat, majd kinnálnak-e vele a jövő, vagy az azután való évben.

Tudjuk, hogy azon nagy kölcsönöknél, melyek hosszabb évekre szólnak, elhelyezésöknak akad-álya mindig az, hogy az emberek azt mondják, hogy ebből semmi nincs okom sietni, mert hiszen ebből kaphatok jövőre is. Ezen nagy baja megvan ezen eszmének, de viszont előnye is van és akkor, a mikor állami nagy építkezéseinket bevégezzük, majd megbeszélhetjük e kérdést is. Végre kiter-jeszkedett a képviselő ur egy tárgyra, a miniszte-rium egy előterjesztésére. hogy a maga nevén ne-vezzem, a mint ezt közönségesen ismerik: a nagy vasuti szerződésre, mondván, hogy annak elfoga-dása által már is 22 millió kiesik az idei szükség-letből.

Szerintem nem esik ki: mert azon szerződés szerint mi ki fogjuk építeni a vasutakat épen úgy mint kiépítőnk különben és azok épen annyi pénzbe kerülnek, mint kerülének különben. A t. képviselő ur azt mondá, hogy ő nem tartja e szer-ződést olyanának, a melyet módosítani ne lehetne, sőt a forgalomra való tekintettel ki is emelte, hogy szükséges, hogy a fiúmei kikötő közvetlen ös-ze-köttetésbe hozassék a fővárossal, a mi szerinte ezen nagy vasuti szerződési tervezet szerint nem történhetnék, míg módosítása mellett talán lehet-séges.

Csak azt akarom kiemelni, hogy mikor a kép-viselő ur erre reflectált, semmiestre sem azon szer-ződést és azon beadványt tartotta szem előt, a mely a tárgyalás alatt van, hanem esetleg módo-sítását, mert ezzel az a czél el nem érhető. Miután t. ház, a végeredmény teljes meggyőződésem szer-int az, hogy a kiadások apasztása után a szüksé-get el nem háríthatjuk, de mindenesetre tény az, hogy el nem hárítottuk, mert hisz megszavaztuk a kiadásokat, tehát practicus tekintetekből meddő és czéletalan a vita a felett, hogy elháríthatjuk volna; miután bizonyos, hogy minden segélyforrások, me-lyek még rendelkezésünkre állanak, bőven igénybe lesznek véve, abból a czélból, hogy azok segítség-vel fedezetét találja a rendkívüli hiány: véleményem szerint okvetlenül szükséges, hogy a rendes költ-ségvetésnél mutatkozó hiány fedezésére adóemelés útján mezaradassanak az eszközök. Ez célja a tár-gyalás alatt levő törvényjavaslatnak és azért érezte magát kötelezve a kormány annak betérjeszté-sére — hitte és „talán“ — ra nem alapíthatván a fő-dőzet.

Kérem a t. házat, hogy ezen tényálladék ala-pján azon érvelésnek, azon a maga nemében kifogás-talan érvelésnek kellő megfontolásával, a melyet Ko-tóztassék a szönyegen forgó törvényjavaslatot a rész-márom városának t. képviselőjéről hallottunk mel-letes tárgyalás alapjául elfogadni és a mennyire le-het, olyképp keresztül vinni, hogy a kiállításba vett bevételek valóban be is folynak. (Élénk helyeslés jobb felől.)

(A személyes kereseti adóról szóló tvjavaslat névszerinti szavazás folytán, 431 igazolt képviselő közül, 202 által 107 ellenében elfogadtatott. Távol 202 képv. volt.)

Külföldi hírek.

A „Times“ igen súlyosnak tekinti Gladstone állását: ha megmarad a kabinet élén, egy demora-lisált többség felett kényszerülend átvenni a ve-zényletet, melylyel sokáig kormányozni nem lehet. A parlamentet tehát szükségképp rövid idő múlva fel kellend oszlatni oly körülmények között, melyek a kabinetre nézve csak hátrányosak lehetnek. „Glad-stone és Disraeli mondja a vezérlap — egyenlő szinben látják a jövőt, s ugyanazon okok, melyek Disraelit a kormány átvételétől visszariasztják, kesz-tetik Gladstone-t arra, hogy azt vetyeltársára rea-ktumálni igyekezzék. A népre való hivatkozásnál mindenike a legjobb állást szeretné magának biz-tosítani, az pedig tény, hogy ez időszertint a kor-mány állása épp oly arányban gyöngült, a milyen-ben az elleneké erősödött.“

Madrid, mart. 23. A nemzetgyűlés egy ál-landó bizottmányt nevezett ki, mely minden párt-törődék tagjaiból és a nemzetgyűlés elnökségéből áll, s erre elnapolá üléseit.

Berlinben a császár 22-én d. e. születés-napja alkalmából elfogadta a királyi család, a jelen-levő német fejedelmek s más fejedelmi személyek, a miniszterek, tábornokok, az udvari személyzet, a birodalmi és országgyűlés elnökségei s a testör-ezredek parancsnokainak szerencsekívánatait. A város mindenütt ünnepiesen volt felkészülve. Nagy néptömeg gyűlt össze a császári palota előtt, s a csás-árt lelkesülten üdvözlé, valahányszor az magát mutatá. Esze kiváltság rendeztetett.

A svéd király koronázása, mely azon oknál fogva vált kötéssé, mert a második kamara nem akarta reá a költséget megszavazni, most mégis véghez fog menni május 11-én, mert a norvégek minden áron koronázott királyt akarnak s ez Svéd-országban is elkerülhetlenné teszi a koronázást. A király kijelentette, miszerint nem akar a kamará-

nak újból a költségvetés előterjesztésével alkál-matlankodni, s 60,000 tallért szán a szertartásra saját magánpénztárából. Norvegiában jul. 15-e van koronázási napul kitűzve.

A pétervári sajtó állandó themája a khi-vai hadjárat, melyre nézve mégis némi aggály ural-kodhatik, mert a lapok egyetemes kötelességüknek tekintik azt eloszlatni.

Szentpétervár, mart. 23. A „Russ. Inva-lide“ jelenti: A Chiwa elleni expedíció felfegyver-zési munkálatai a kaukázusi, orenburgi és turkes-tani katonai kerületek részéről befejeztettek. A hadosztályok összpontosítva fognak kivonulni a Kaspi tenger partjáról, Emba-erődből és a Syr-Darja-torkolatból: Az orenburgi hadosztály a folyó hó közepén már kivonuland, és az Emba-erődnél fog összpontosulni. Mind a három hadosztály május elején induland a chiwai határ felé.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, március 26-án.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztas-sanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **Klész József** jó hírű szobrászunk a bécsi világkiállításra gr. Andrássy Gyula mellszob-rát a megszólamlásig hűen készíté el. A munka fényes bizonyosság Klész ur szakképzettségéről, s díszes helyet foglal el azon művek közt, melyeket Kolozsvárról küldenek fel a bécsi világkiállításra.

— **Zenetársulat.** Szathmári Bunkó Vincze és zenetársulata Konstantinápolyból visszatérőleg városunkba érkezvén, tegnap az „Európa“ szálloda éttermében játszott. A kik hallották, elismerőleg nyilatkoznak felőle.

— **Lukács Béla** képviselő az 1848-iki hadügyi tárgyalásokról hivatalos adatok alapján politikai-történelmi tanulmányt állított össze, mely-nek egy kézirati példányát Kerkapoly pénzügyi-mi-ster magával vitte Bécsbe, hogy a király előtt adatokkal igazolja, mily méltatlan volt a nemzeti-bank eljárása Magyarország irányában már ezer nyocczszá-negyvenolczban, s mily komoly követ-kezéseket vont maga után a nemzeti bank ezen eljárása.

— **A lövölde részvényesei** az aláírt egyes részvény után eső részle összeget a köz-gyűlés határozata szerint april 1. napjig, ideiglenes pénztárnok Demjén Lászlónál kötelezettek lefi-zetni.

— **A kolozsvári iparos kölcsön** pénz-tár folyó hó 30-án vasárnap délelőtt 10 órákor a váróháza közgyűlési 4. szamu termében, évi köz-gyűlését fogja megtartani, melyre az egyesület tag-jait az igazgatóság meghívja, egyszersmint értesít-tenek szabály szerü igazolványukat az egylet he-lyiségén f hó 27-én és 28-án reggeli 9 órától 12-ig és délután 3-tól 6-ig jogaik gyakorolhatasa tekintetéből kivenni

— **A „Helfly“ féle** üveges kioszkot nyá-rára terebélyes virágfákkal veszik körül. Okos gondolat, mert bizony üveges kioszkban a nagy melegben bajos lett volna kávé szörpölni meg fagyaltatolni.

— **Bérbeadás.** A sétatéri kioszk és kör-forgó csúttörőköön délután 4 órákor a városház nagytermében tartandó árverezesen fog bérbe-adatni.

— **Pichler Bódog** karnagy, ki az egy-házi zene kult. valása körül sokat fáradozott, mint halljuk, a husvéti szent ünnepekre énekes misét tervez a kegyesrendiek templomában.

Nemzeti színház.

Hétfőn, mart. 24-én Gounod Károly örökszepségü op-eráját „Faust“-ot adák tele ház előtt. A siker legnagyobb része, most is Gerecs-nét illeti, kit megjelenésekor virágbokréta s zajos taps fogadott. A művésznő Margarethája még em-lekezetes a korábbi id kből, s kik akkor hallották, ma csak azt mondhatják, hogy hangszínezés és hangárynyalásban a régi, de mintha még magasabb fokon állana a képzettségnek. Kedves s kellemes hangját, bárha e szerep neki kissé igen mély, nagy si-kerrel érvényesíté. Különösen sikerült a templomi és börtöni jelenet meghatóan szép előadás. — Fek-tér ur (Faust) ez uttal is tetszést aratott kö-zéphangjaival s e nemü énekrészleteit sokkal job-ban tudta előadni, mint magasabb áriáit, melyre elég hangterjedelemmel épen nem rendelkezik. A közönség egy párszor tapsal jutalmazta. — Med-gyasza zai Ilka (Siebel) kis énekrészletében is sok igyekezetet áruít el. Marczel (Mephistofeles) eléggé megfelelt földadatának. Zajonghy (Valen-tin), szép tenor hangjával és Némethy Giza (Mártha) nem rontottak, sőt első élvezetet nyújtott. A kiállítás meglehetősen volt, azonban a tünderpa-lotából hiányzott a ballet, ezt pedig az ördögfiókák legkevésbbé sem pótolták. A zenekar Jakobi kitűnő vezetése alatt nagy szabotossággal s erővel ját-szott, annál rosszabbak voltak a megfogalkozott férfi s női karok, melyeknek nem épen sikerült le-győzni a kezdet nehézségeit, minek e néhány ope-

rai előadásnál előttük tagadhatatlanul nyilatkoznia kellett.

Kedden, mart. 25. „Nőuralom“ vigjáték 3 felvonásban. Szigligetnek 100 aranyet nyert vigjátéka, minden jelössége mellett sem vala képes az üres zártszéksorokat megtölteni s ez annál szo-morubb, mert ép ünnepnap volt, mindazonáltal egyi-ke volt ez a legjobb előadásoknak. Boér Emma k. a. (Hon) művészileg játszott, tapsokat aratott s Eichner Anna k. a. (Rózsa) is jól töltötte be szerepkörét. Halmi (Lajos) és Krasznai (Jenő) játékaról elismeréssel kell szöallanunk. De-zsó (Korondi) és Beczkayné (Rezgeiné) sok igye-kezetet tanusítottak.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszűntetett, Biasini gyors-utazása 1873. mart. 27-től kezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órákor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órákor Nagy-Enyedre érke-zik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órákor indulva, reggeli 8 órákor Kolozsvárra érkezik. Ezen menetben kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órákor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órákor Kolozsvárra indulhatni, csak hogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasutal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupeba 3 frt — hátulsó cou-peba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fon-tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Fe-renoz szállodájában.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Nyilttér.

IV. és utolsó előtti Cyclus.

Bergheer színháza

lélek- és rémmegjelenésekkel

a főtéren.

Ma valamint naponta este 7 órákor

ELŐADÁS.

Műsorozata a IV-ik felállításnak.

Első szakasz.

A „Iago maggiore“ a boromai szigetek-kei, a partot sétálók, a révet hajók élénkitik.

Második szakasz.

Bűvészet, természettan, képzelet.

1. Az ingaóra. 2. A hajnalpir. 3. Alladin varázsunnepe. 4. Játék egy dióval stb. 5. Egy be-vezető készlet. 6. Divatos tárcza. 7. A senegali férfi, mint tyúk. 8. Egy liquerpalaczk.

Záradékol: Emlékgyakorlatok „a prevosti látnoknő“ czim alatt, előadja Bergheer asz-zszony.

Harmadik szakasz:

Sachs Hans varázsmalma, mely vén nőket ifjúvá változtat.

Negyedik szakasz:

Mechanikai világábra, hydro-oxigen gázkészülék segélyével.

Egy hajó evez a nagy tengeren, orkán támad a vilám az árbocokba csap, a hajó tönkre jut, az idő felderül, szivárvány látszik, a hajósok megme-nekülnek.

Oroszlány udvar az Alhambrában. A nagy szökő-kut egész szinpomájában mű-ködik.

Forró égővi táj vizesésekkel. Az előtérben egy krokodil, mely száját mozgatja, egy kigyó csuszik keresztül.

Sweiczi havasság alppirral.

St. Germain egyház. Processio vonul rajta át.

Sebastopol lövöldözése egy francia ütegből éjjel. A mozsarak elsütésekor láthatni a bombák rőptét stb.

Szobrok fényképe: Amor és Psyche, leány galambokat táplálva, Zephyr és Flóra, Sa-tyr, stb.

Comicus képek: Mayer nagynéne kávé-t öröl. Tánczoló chinai. Hans és Gréte csókolódnak. Schnüffelmayer eltorzított arca. A gumi nyak. Egy fő, mely nevet és sir.

Kaleidoscop-brillans-színjátéka.

Kedden april 1-én kezdődik az V. cyclus, vasárnap april 6-án utolsó előadás az elindulás előtt Debreczenbe. Pénteken, mártius 28-án jóté-konycszűle előadás. Vasárnap mártius 30-án a bevétel fele az önkéntes tüzoltók pénzalapjának van szánva.

Eladó telek.

Kolozsvárt a főtértől csekély távolságra, a májális (házsongárd) utca 36. házszám alatti 2 magyar hold területű telek, a rajta levő három külön lakház és gazdasági épületekkel együtt szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni megírt helyen lakó tulajdonossal.

(548)

9—10

Fehér, folyékony enyv

Gaudin Edétől, Párisban.

Ezen enyv, mely szagtalan, hidegen használható porcellán, üveg, márvány, fa, dugasz, lemezpapír, ppir, sat. tárgyaknál.

Kapható 24—45 kajczáros üvegekben **Wolff János** gyógyszerésznél Kolozsvárt.

743

3—3

Buza utcái 94. szám alatti ház-telek minden hozzá tartozóival együtt 1873 április 29-től kezdve bérbe kiadó, vagy örök áron eladó. — A házsongárdba egy gyümölcsös. Értekezni a tulajdonossal helyben. Kolozsvárt, 1873 évi mártius hó 7-én.

Az osztrák

Industrial-bank

(ezelőtt Fürst Ede bankháza)

Bécs, István tér 1 sz.

november 6-tól kezdve

pénztárjegyeket

bocsát ki

100, 500, 1000, 5000 forintos részletekben 5%, 5 1/2%, 6%, 6 1/2% kamattal mellett 8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással.

A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondásnál mindjárt előre felvehetők, a tőke visszafizetése az osztrák-magyar birodalom minden fővárosára utalványozható.

Az igazgató-tanács.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

741

8—8

Commissions-Bank
váltóirodája
Schottenring Nr. 18
vételjegyeket

bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegyet csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ilyen vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyújtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatfelvezetben részesül.

A. csoport (évenként 16 húzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

1 5%-os 1860-ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 frt. a kihúzott sorozatos jegyet 400 frton visszaváltjuk.

1 3%-os 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 húzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:

1 3%-os török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.

Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-os államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt.

Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt.

Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármi nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látványtők, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legutányosabban állítatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesítenek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvétellel is eszközöltenek. Nyeremény lajstromok minden húzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvosa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.

661 38—*

Tehenek, örüljete!

Amerikában rövid idő előtt egy igen fontos mezőgazdasági felfedezés történt, s nekem ottani összeköttetéseimmel fogva sikerült a kiválóan nevezetes emlekből

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következő elnyök minden fogalmat feltámlolnak:
1. E készülék használása fölöslegessé tesz minden emberi segélyt, s az odallésztés oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehajthatja.
2. Az ütező a tehénre jótékonyan hat, minél közelebb tartja az a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cseppig meg van fejezve; míg ellenben a közel való fejés a tehénre nézve nagyon kényelmetlen, sőt sokszor károsnak is bizonyul, mert gyakran megfertőzik, hogy a tehén a fejés alatt körig, vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyítéka, hogy az állat köllemetlen előérzelmeknek van kitéve.
3. Ha a tehén beteges vagy tögye dagadt, a gép nélkülözhetetlen, mert a közel való fejés csak fokozza a bajt, s ha nem fejtünk elvész a tej.
E készülék rendkívül gyors eltarthatósága s a gazdaságos és ma-jorságtulajdonosok által — kik a gépet használják — kiállított számlán bizonyítják már elég biztosítottok nyújtának az eredményekért.
E gép a legfinomabb osztrákot van készítőve, ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.

Kapható az egyedüli ártárban

Friedmann A.-nál,

Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más, nem igen ismeretes üzletek az én műszerveimre és hirdetésemre használják, hogy a t. z. közönséget tévútra vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és valóban — ezüsthöz — csakis nálam kapható; minden más hirdettettek utánzóttak, rozszak és hamisak.

722 15—25

Alólírt, ezennel tiszteletteljesen jelenti: miszerint **Gazdasági-Vetemény, és virágmagvai, megérkeztek, s különös figyelmet érdemelnek a következők:**

100 font	1 font.
54 frt.	56 kr.
48 frt.	50 kr.
28 frt.	32 kr.
30 frt.	34 kr.
42 frt.	45 kr.
1 frt.	80 kr.

Valódi francia luczerna

Valódi olasz luczerna

Burgundi répa óriás

Angol fű mag

Akácz fa

Bükköny kevés zabbal véka

Nagyobb vételnél kedvezmény.

Mély tisztelettel

Karvázy József,
Kolozsvárt. (Törökhoz.)

750 6—*

Hirdetmény.

Alólírt tisztelettel jelenti a. n. é. közönségnek, hogy **b.-középutczában a „Kisegítő pénztár-egylet”** melletti földszinti

bútorraktárát

a legizletesebb és legnagyobb választéku bútorakkal ujjonon berendezte s ezek nálla a legutányosabb árban és felelősség mellett kaphatók.

Kaphatók továbbá alólírt gyárában épületekhez szükségelt készletek u. m. padozatok, tölgyfa kockák padozathoz, több százra menő kész ajtók, ablakrákák, táblák sat. s mind ezek tökéletesen jól kiszáradt ép anyagból elkészítve.

Ajánlja továbbá Hunyadmegyében Zsobok határan felfedezett nagyválasztéku s bár mely nagyságu kőablakait melyek felülmúlják ugy szilárdságukra, mint szépségükre a külföldi márványtáblákat.

Elvállal továbbá szakmájába vágó mindenféle megrendeléseket, melyek gyors és felelőség melletti pontos teljesítésére magát kötelezi.

Bizván a nagy érdemközönség eddigi kegyes pártfogásában s ajánlva magam ovábbra is.

Haller Ferencz,

asztalos mester.

752

6—10

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kolozsvárt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I. Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.) Egy külön kötet világszító rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakab Elek.

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteti, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az ujjabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne buvátkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Székely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága, szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.